

ÅRSPLAN 2021-2022
MELGÅRD BARNEHAGE

«Vi ser verden gjennom barnas øyne»

Innhold

1.....	VELKOMMEN TIL MELGÅRD BARNEHAGE SA	
3		
1.1	STYRINGSKORT OG PLANER	4
1.2	MELGÅRD BARNEHAGES VISJON	5
1.3	MELGÅRD BARNEHAGES VERDIFUNDAMENT	5
1.4	BARNEHAGES SAMFUNNSMANDAT	6
2.	FOKUSOMRÅDE 2019-2022: IMPLEMENTERING AV NY RAMMEPLAN	7
2.1	BARNES MEDVIRKNING	7
2.2	BÆREKRAFTIG UTVIKLING	12
2.3	DOKUMENTASJON.....	15
3.	OMSORG, LEK, LÆRING OG DANNING	16
3.1	LÆRING	16
3.2	OMSORG.....	17
3.3	DANNING	17
4.	BARNEHAGES RUTINESITUASJONER	17
4.1	Måltidene.....	17
4.2	Garderobesituasjonen	19
4.3	Bleieskift/ toalett	19
5.	TILVENNING	19
5.1	OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN.....	20
5.2	OVERGANG BARNEHAGE-SKOLE.....	20
6.	BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET (BARNEHAGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON)	21
7.	SAMARBEID BARNEHAGE-HJEM	22
8.	SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER.....	27
9.	BARNEHAGES FOREBYGGENDE ARBEID	27
9.1	Stine Sofies Barnehagepakke	28
9.1.2	Barnasverneombud.....	28
9.2	«Jeg er meg, min meg!»	29
10.	COS - Trygghets sirkelen	29
	Kildehenvisning:	30

1. VELKOMMEN TIL MELGÅRD BARNEHAGE SA

Barnehagen åpnet i august 2002, og er organisert som et samvirkeforetak. Det vil si at foreldrene er eiere av barnehagen og kjøper en andel for hvert barn de får tilbud om plass til. Samvirkeforetaket er underlagt vedtekter for Melgård barnehage SA. Årsmøte for alle medlemmene i samvirkeforetaket avholdes årlig, og behandler saker satt i vedtektene og velger representanter til eierstyret. Styret er barnehagens øverste organ mellom årsmøtene og har arbeidsgiveransvar, ansvar for økonomi, drift og vedlikehold i samsvar med de til en hver tid gjeldende regelverk. Styret behandler vedtektene for Melgård barnehage etter barnehagelovens § 7.

Barnehagen har 3 avdelinger, med plass til ca. 60 barn. Avdelingene er aldersinndelt.

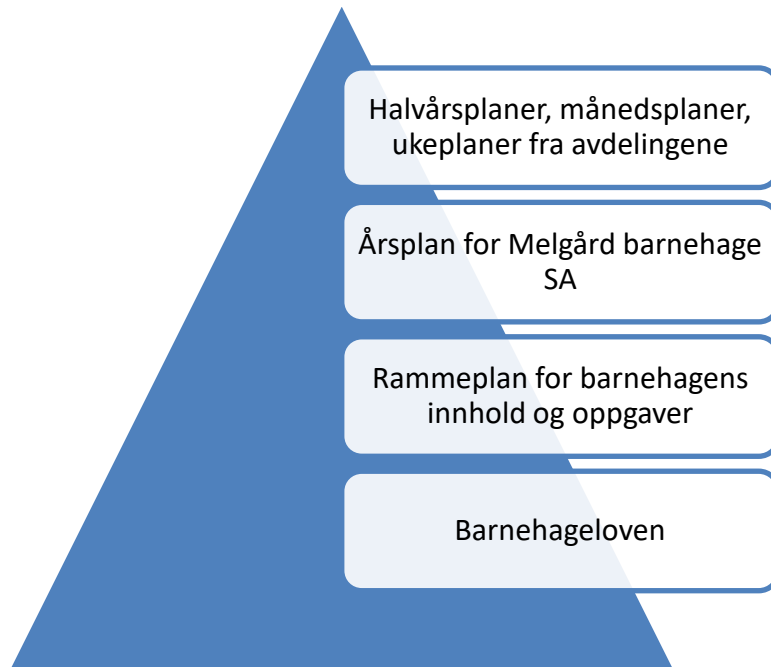
Brumlemann og Klatremus har barn i alderen 0-4 år, mens Knerten har barn i alderen 4-6 år.

Barnehagen har åpningstid fra 06:45 til 17:15.

Barnehagen har stengt de to midterste ukene i juli, og stengt i romjulen. Barnehagen har redusert åpningstid i påsken fra 06:45-14:15 og fra 06:45-12:00 onsdag før skjærtorsdag.

Barnehagen er i tillegg stengt fem planleggingsdager i løpet av barnehageåret. Så langt det lar seg gjøre, følger vi skoleruta til Enebakk kommune når det gjelder avvikling av planleggingsdager.

1.1 STYRINGS-DOKUMENTER OG PLANER

- **Barnehageloven** og forskriften ligger til grunn for alle offentlig godkjente barnehager, og sammen med forskriften til loven tar den for seg barnehagens formål og innhold.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- **Rammeplanen** er hjemlet i barnehagelovens § 2. Denne gir retningslinjer for barnehages verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Rammeplanen er et forpliktende arbeidsverktøy. Denne gir personalet en ramme å arbeide etter når de skal planlegge, gjennomføre, evaluere og dokumentere innholdet i barnehagen.
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- **Årsplanen** har flere funksjoner:
  - Den er arbeidsredskap for barnehagens personal.
  - Den er utgangspunkt for foreldrenes mulighet til å kunne påvirke innholdet i barnehagen.
  - Grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen.
  - Den gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid.

- **Halvårsplaner, månedsplaner, ukeplaner** finner dere på foreldresiden på hjemmesiden. For barnehageåret 2021/2022 opererer vi med månedsplaner og ukesplaner. Her tydeliggjøres progresjonen i barnehagens arbeid.

1.2 MELGÅRD BARNEHAGES VISJON

«Vi ser verden gjennom barnas øyne»

Vi ønsker å ha en konkret visjon som sier noe om hvordan vi jobber i barnehagen. Visjonen og verdiene skal speile alt vi gjør i barnehagen, fra ord til handlinger.

1.3 MELGÅRD BARNEHAGES VERDIGRUNNLAG

Vi skal *anerkjenne* og *ivareta* hverandre og skape dager fylt med *glede*.

Anerkjenne

Verdi	Vi:	Vi gjør:
<i>Anerkjenne</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Er inkluderende og imøtekommende • Er tolerante ovenfor ulikheter • Har et godt selvbilde 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle møtes med åpenhet, omsorg og engasjement • Vi ser enkeltbarnet i gruppa • Vi er genuint opptatt av alle barna i barnehagen
<i>Ivareta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Er omsorgsfulle ovenfor hverandre • Respekterer egne og andres eiendeler og produkter • Tar vare på naturen og miljøet rundt oss 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi ser på barna som likeverdige • Vi viser empati og veileder barna i hverdagen • Oppmuntrer og bekrefter positiv atferd
<i>Glede</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Opplever mestring • Er trygge • Latter og humor 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi er positive • Vi er engasjerte • Vi byr på oss selv

1.4 BARNEHAGENS SAMFUNNSMANDAT

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barn skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

(Barnehageloven § 1 Formål)

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Det betyr at vi skal bidra til at alle barn som går hos oss får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek. Alle avgjørelser og handlinger som berører barnet skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn. Dette følger av Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art.3 nr. 1. (Rammeplan for barnehagen, 01.08.2017, s.10)

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og med det bidra til at barna møter, og selv er med på, å skape et likestilt samfunn.

2. FOKUSOMRÅDE 2019-2022: IMPLEMENTERING AV NY RAMMEPLAN

1. august 2017 trådte ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver i kraft. Vi valgte med det å gjennomføre ståstedsanalysen, som er et kartleggingsverktøy som UDIR har utarbeidet. Denne hjalp oss med å velge ut tre hovedområder vi skulle ha fokus på i implementeringen av ny rammeplan. De tre hovedområdene ble:

- Barns medvirkning
- Bærekraftig utvikling
- Dokumentasjon

Dokumentasjon går igjen som en rød tråd gjennom alle områdene. Dette vil resultere i en systematikk og progresjon gjennom avdelingene.

Gjennom 2018 har vi jobbet i grupper og sett på nå-situasjonen, ønsket-situasjon og hva vi må gjøre for å komme dit. Gruppene har nedfelt mål for de ulike områdene, med fokus på:

- Barneperspektivet
- Personalperspektivet
- Foreldreperspektivet
- Barnehagen som lærende organisasjon

2.1 BARNS MEDVIRKNING

Barns medvirkning er nedfelt i FN's barnekonvensjon, artikkel 12 «Barnets rett til å gi uttrykk for sin mening», (Barne- og familiedepartementet) og videre i Barnehageloven § 3 Barns rett til medvirkning. Barna har rett til å si sin mening og bli hørt, men de skal ikke overlates til et ansvar de ikke er rustet til å ta. Det er de voksne som har det overordnede ansvaret. Barn i ulik alder uttrykker seg på ulike måter. Dette krever et kompetent personale som har gode kunnskaper om barn og barns utvikling. Det krever et personale som er oppdaterte på ny forskning og teori om barn og som har respekt for barn (Jebsen, 2018).

Bakgrunnen for at dette er nedfelt i barnehageloven og rammeplanen er et resultat av Norges oppfølging og implementering av FN's barnekonvensjon. Barns rett til medvirkning handler om en diskurs hvor barnet sees på som subjekt i eget liv. Vi har gått fra å se på barn som fremtidige borgere til borgere (Pålerud, 2013; Nissen, K., Kvistad, K., Pareliussen, I. & Hessen, S. S., 2015). Barns rett til medvirkning er ikke noe barnehagen kan velge bort å jobbe med og det er ingen som er uenige i barns rett til medvirkning. Spørsmålet blir heller hvordan vi skal følge dette opp i praksis? Hva betyr dette egentlig for barnehagens arbeid og for de ansatte? Og hva er forskjellen på medvirkning og medbestemmelse?

Rammeplanen har viet et kapittel til barns medvirkning, kapittel 4. Her er det tydelig at barnehagen skal være bevisst på at barn har ulike uttrykksformer slik at det tilrettelegges for for medvirkning tilpasset alder og behov. Barnehagen må følge opp alle barns ulike uttrykk og behov gjennom oppfølging og observasjon (Utdanningsdirektoratet, 2017). Atferd er barnets tydeligste språk.

Å ha rett til medvirkning handler ikke om å bestemme. Medvirkning handler om at alle er en del av et fellesskap hvor man må vise respekt og inkludere uansett meninger og holdninger.

Det er i hovedsak to ulike perspektiver på barns medvirkning; det ene er det individuelle perspektivet og den andre er det kollektive perspektivet. Tolkningen av det individuelle perspektivet handler om barnets individuelle rettigheter, valgfrihet, selvbestemmelse og det å bli hørt. Medvirkning forstås her som at barnet har rett til og krav på å bli hørt i egen hverdag. Samtidig som dette står sterkt, skal ikke barn overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta (Pålerud, 2013). Selv om medvirkning her forstås individuelt, må vi ikke glemme at vi er alle avhengige av andre; «det er i møte med deg at jeg blir meg.» Dette flettes sammen med det kollektive perspektivet, og det er viktig at disse alltid sees i sammenheng. Det ene utelukker ikke det andre. Det kollektive perspektivet er knyttet deltakelse i fellesskap, samarbeid, det å kunne lytte til andre og demokrati (Pålerud, 2013; Nissen et al., 2015).

Barnehagen er et fellesskap med mange individer som skal fungere sammen. Hva skal til for at alle skal kunne trives, oppleve utvikling og mening? Det er viktig at enkeltbarnet blir sett og hørt, at barnet får oppleve at en selv er viktig for fellesskapet. Medvirkning er mer enn å gi barn valg. Medvirkning handler om å la barnet være deltakende ut i fra egne forutsetninger, og om å gi de en reell mulighet til å være med å påvirke egen hverdag. Dette igjen krever at de voksne i barnehagen evner å være seg bevisst hvordan de lar barn medvirke og at de skaper tid og rom for at dette kan skje. Tar man seg ikke tid til dette vil man kunne frata barna

muligheten til å vise hvilken kompetanse de har og gjennom det også frata de mestringsopplevelser. Det vil derfor være viktig at de voksne har en felles forståelse for at barns medvirkning krever tid og trenger tilrettelegging fra voksne (Nissen et al., 2015). Voksne vil kunne måtte introdusere barna for nye valgmuligheter og utfordre barna til å prøve nye opplevelser, lekekamerater o.l. slik at barnet siden kan ta dette valget selv. Å ha en «erfaringsbank» og velge fra er helt avgjørende for at barnet skal oppleve medbestemmelse. Samtidig er det viktig å oppleve at andre også blir hørt, selv om det kan bety at en selv må vike. I barnehagen er det mange individer. Kvaliteten på fellesskapet vil i stor grad handle om hvordan de voksne klarer å inkludere alle individene gjennom å gjøre alle barns erfaringer relevante. Det er også viktig at barna får felles opplevelser og erfaringer som skaper samhold og mening (Pålerud, 2013).

Et annet viktig aspekt ved barns medvirkning er de voksne som jobber i barnehagen. Medvirkning kan ikke oppnås gjennom å bruke spesielle program eller teknikker, det handler om en grunnleggende væremåte hos de voksne. Voksne i barnehagen har stor definisjonsmakt; det er de som organiserer barnehagens fysiske miljø og barnehagens dagsrytme. Det kan også være de voksne som deler barna inn i ulike grupper, da dette erfaringsmessig er det som fungerer best; å jobbe i smågrupper. Smågrupper kan også være selvvalgt, og barna mestrer også godt å finne sine egne lekegrupper. Her må de voksne være seg bevisst sin rolle slik at man finner balansegangen mellom barnas medvirkning her og nå i valg av lekekamerater og de voksnes valg av smågrupper med andre barn enn kanskje barna i utgangspunktet ville valgt selv. Disse voksenstyrte gruppene vil igjen kunne skape erfaringer og nye vennskap mellom barna, som kan føre til at barna tar andre selvstendige valg senere. Denne balansegangen mellom medvirkning her og nå og barnas mulighet til medvirkning ut ifra en større forutsetning i fremtiden, er et ansvar som ligger hos de voksne.

En annen viktig del av barns medvirkning handler om at de voksne må observere barna og være tilstedeværende. At voksne oppmuntrer barna til å selv tenke igjennom hvordan de opplever ulike situasjoner og er nysgjerrige og opptatt av hva de har å formidle, er et viktig aspekt ved medvirkning.

Barns medvirkning handler om å la barna være deltakende ut ifra sine forutsetninger. De voksnes ønske om å være «effektive» i en hektisk hverdag kan skape situasjoner hvor vi

lar vårt eget behov gå foran barnas medvirkning og deres mulighet til mestringsopplevelser. Barnas økende grad av selvstendighet i f.eks. rutinesituasjoner som påkledning er viktig for at barna opplever seg som deltakere i egen hverdag. Dette skaper også verdifulle mestringsopplevelser.

Gjennom voksne som lytter og tar barn på alvor vil alle barn få oppleve medvirkning og innflytelse. Dette vil være spesielt viktig for de barna som ikke naturlig hevder seg i barnehagen, men som heller er stille og trekker seg unna fellesskapet. Det kan være katastrofalt for barnet dersom det opplever å ikke bli sett og hørt og dermed ikke får mulighet til å påvirke miljøet sitt og medvirke. Et dilemma det er viktig å ha i bakhodet når det er snakk om barns medvirkning er at barnehagebarn som blir godt likt også blir hørt og sett i større grad enn de som ikke blir like godt likt. Et annet dilemma vil være hvordan man veier de to ulike perspektivene opp mot hverandre. At barnet skal erfare selvbestemmelse og valgfrihet handler om det individuelle perspektivet, mens det å være en del av et demokrati handler også om å veie egne ønsker opp mot fellesskapet. Dermed vil det å ha et for ensidig fokus på det individuelle perspektivet vil kunne utfordre de gjensidige prosessene som handler om barnets danning, og det å tilhøre en gruppe (Nissen et al., 2015).

Refleksjon og diskusjon rundt observasjoner står helt sentralt. Kvaliteten på det relasjonelle miljøet og personalets holdninger vil være essensielle (Nissen et al., 2015).

Det overordnede målet for barns medvirkning i Melgård barnehage er:

«Barna skal kjenne at de har en reell mulighet til å påvirke sin egen hverdag»

Dette er videre brutt ned i mål og kjennetegn på måloppnåelse i de fire tidligere nevnte perspektivene; barneperspektivet, personalperspektivet, foreldreperspektivet, og barnehagen som lærende organisasjon.

2.1.1 BARNEPERSPEKTIVET

Mål:

«Barna skal oppleve å bli sett og hørt i forbindelse med egen medvirkning på egen hverdag.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Barna skal oppleve at det er mulig å henvende seg til alle voksne på huset.
- Alle skal etter en gitt periode ha ytret ønske om en egen aktivitet.

- Barn velger ut i fra interesser og ikke nødvendigvis hva de andre gjør/vil.
- Lekende glade barn som er i samhandling med andre.
- Økende grad av selvstendighet i tråd med barnets alder og forutsetninger.

2.1.2 PERSONALPERSPEKTIVET

Mål:

«De voksne skal sørge for at alle barns uttrykk og behov blir sett og hørt.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Vi skal ta med oss temaet barns medvirkning inn på møter; avd.møter, ledermøter, refleksjonsgrupper, foreldremøter, personalmøter.
- Stille barn, «vandrerene», de som har grodd fast i en lekerutine skal få flere erfaringer og opplevelser i forhold til samhandling med andre voksne og barn.
- Evaluere opplegg/grupper/ aktiviteter ut i fra barneperspektivet.
- Viser ekte engasjement i møtet med barna. Dette bør medføre en økt refleksjon hos den enkelte over hvor engasjert man faktisk er. Skal barn bli sett og hørt må vi være tilstede her og nå. Er man ikke i stand til å være fullt ut tilstede ved f.eks. gjennomføring av andre oppgaver, si heller nei takk.

2.1.3 FORESATTEPERSPEKTIVET

Mål:

«Foresatte skal oppleve at barnets behov blir sett og hørt som enkelt individ og tilrettelagt for som del av en gruppe.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Voksne som viser glede over å se hvert enkelt barn ved levering.
- Dokumentere barns medvirkning på bildekollager med tekst.
- Foresatte skal oppleve å bli møtt av voksne som har en historie om barnet å fortelle.
- Barns trivsel og glede.

2.1.4 BARNEHAGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON

Mål:

«Å løfte blikket. Se seg selv og barnehagen som helhet utenfra. Sette ord på det som kan bli bedre og sette ord på det som er bra.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Alle ansatte tar sitt ansvar i forhold til å bidra med caser/praksisfortellinger til div.møter.
- I løpet av ett år skal alle ha vært på refleksjonsgruppe med alle. Dermed får man mulighet til å gjøre seg nytte av andres erfaringer og kompetanse; opparbeide en delingskultur.
- Med jevne mellomrom tas evaluering, refleksjon og dokumentasjon opp som tema i ulike møter; avdelingsmøter, ledermøter, personalmøter og plandager.
- Kultur for tilbakemelding.

2.2 BÆREKRAFTIG UTVIKLING

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn» (Rammeplan for barnehagen, 01.07.2017, s. 10)

Barnehagen skal være med på å legge grunnlaget for barnas kritiske tenkning, etiske handlinger og evne til å vise solidaritet. Vi skal gi barna en gryende forståelse av at deres handlinger har konsekvenser for fremtiden. Barna skal også få en forståelse av det å ta vare på egen kropp og helse, samt å kunne sette egne grenser. God psykisk helse er viktig for et bærekraftig liv på lang sikt.

Bærekraftig utvikling handler også om at barna skal få naturopplevelser og bli kjent med det mangfoldet som befinner seg i naturen og at de opplever tilhørighet til den.

Det overordnede målet for arbeidet med bærekraftig utvikling i Melgård barnehage er:

«Vi ønsker å gi barna en gryende forståelse av at deres handlinger har konsekvenser for hverandre og miljøet»

2.2.1 BARNEPERSPEKTIVET

Mål:

«Det er viktig å ta vare på hverandre og miljøet rundt seg.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Når barn uoppfordret viser omsorg for hverandre.
- At barna ikke kaster søppel på bakken og ønsker å plukke opp søppel vi ser.
- At de aktivt bruker miljøstasjonen i barnehagen.
- At barna tar vare på leker/bøker og evt. ønsker å reparere dem om de blir ødelagt.
- Barna setter egne grenser og respekterer andres grenser.
- Opplevelser ved bruk av kjøkkenhagen – barna får selv se og kjenne hvordan maten vår vokser til

2.2.2 PERSONALPERSPEKTIVET

Mål:

«Personalet skal gå foran som gode rollemodeller.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Personalet er aktivt med barna og veileder med i å ta vare på og reparere leker.
- Vi bruker aktivt Kidplan som et verktøy i hverdagen og minimerer blant annet bruk av papirark til informasjonsdeling
- Vi benytter barnas egne handlenett til vått tøy
- Vi bruker brødposer i stede for store poser når det er mulig
- Har alltid med en pose og hansker på tur til å plukke søppel

2.2.3 FORESATTEPERSPEKTIVET

Mål:

«Foresatte skal oppleve at barnehagen tar bærekraftig utvikling og miljøvern på alvor.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Foresatte bruker aktivt Kidplan som verktøy for å motta informasjon fra barnehagen
- De bruker handlenett til frakt av klær
- De opplever at barna deres snakker om og blir bevisste på sortering av søppel og at søppel ikke hører hjemme i naturen
- Foresatte deltar gjennom dugnad på å stelle i kjøkkenhagen ved ferier, fridager o.l. sammen med barna sine.

2.2.4 BARNEHAGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON

Mål:

«Melgård barnehage skal gjennom rutiner, evaluering og dokumentasjon gjøre bærekraftig utvikling til en naturlig del av barns liv.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Vi har miljøstasjon på kjøkkenet som vi bruker aktivt.
- Evaluering tas opp med jevne mellomrom på ulike møter.
- Dokumenterer arbeidet med bærekraftig utvikling også på barnehagens digitale plattformer
- Gode gjennomførbare rutiner (som at hovedansvaret følger kjøkkenuken)

- Vi har stasjon for innlevering av klær, sko o.l. på barnehagens område, og arrangerer «byttedager»
- Vi bruker opp rester fra varmmat-servering, eks. lunsj dagen etter

2.3 DOKUMENTASJON

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.» (Rammeplan for barnehagen, 01.08.2017, s.39)

Det overordnede målet for Melgård barnehage er:

«Melgård barnehage skal være en ryddig læringsarena for barna med reflekterte voksne og ha et godt foreldresamarbeid»

2.3.1 BARNEPERSPEKTIVET

Mål:

«Barna skal kjenne mestring gjennom utvikling.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- En god tone mellom foreldre og ansatte.
- Barna gjenkjenner og gleder seg over bildene/ dokumentasjonen.
- Vi bruker bildene/ dokumentasjonen i refleksjon sammen med barna.
- Trygghet og trivsel.

2.3.2 PERSONALPERSPEKTIVET

Mål:

«Trygghet i å dokumentere.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Bevissthet - hva dokumenterer vi, og for hvem?
- Vi opplever mestring og utvikling i eget arbeid.
- Vi bruker Kidplan aktivt til dokumentasjon og informasjonsdeling

- Avdelingene har et bevisst forhold til planer og verktøy – hvorfor bruker vi dette?

2.3.3 FORESATTEPERSPEKTIVET

Mål:

«Foresatte skal se og oppleve at vi er en læringsarena.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Foreldre opplever trygghet.
- Foresatte får innsyn i barnas hverdag, både gjennom muntlige tilbakemeldinger, planer og billedokumentasjon i Kidplan i tråd med barnas utvikling
- De føler seg sett og anerkjent.
- De blir tatt på alvor.

2.3.4 BARNEHAGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON

Mål:

«Barnehagen skal være faglig oppdatert og dokumentere progresjon.»

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Personalet er faglig oppdatert.
- God kommunikasjon.
- Varierte dokumentasjonsformer

3. OMSORG, LEK, LÆRING OG DANNING

3.1 LÆRING

Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. (Barnehageloven § 1, 3.avsnitt, 2.setning).

I barnehagen skal barna få oppleve et stimulerende miljø som skal støtte de i lek, utforsking læring og mestring. Vi skal tilby nye og varierte lekemiljøer, ulike temaer og rekvisitter etter barnas interesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå ulike sammenhenger, utvide perspektivene sine og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen i læringsprosessene.

3.2 OMSORG

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.» (Barnehageloven §1 Formål, 1.ledd, første punkt).

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner barna imellom, og mellom barn og personal som grunnlag for trivsel, glede og mestring. (Rammeplanen 01.08.2017, s.19)

For oss handler dette konkret om:

- At barna skal oppleve at barnehagen er et trygt og godt sted å være.
- At barna skal bli sett og hørt.
- At barna skal få trøst og et fang å sitte på når barnet behøver det.
- At barna skal utvikle evnen til å vise omtanke for hverandre.
- At barna skal få oppleve tryggheten i å bli tatt vare på av voksne og andre barn.

3.3 DANNING

Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (Rammeplan for barnehagen, 01.08.2017, s.21)

Dette betyr at personalet skal utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler. De skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen og bidra til å legge grunnlaget for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. (Rammeplan for barnehagen, 01.08.2017, s.21)

4. BARNEHAGENS RUTINESITUASJONER

4.1 Måltidene

Vi er opptatt av å ivareta måltidenes pedagogiske funksjon. Et måltid er mer enn å få i seg maten. Det er en sosial arena for undring og gode samtaler, språkutvikling, trening i å gi omsorg ved å hjelpe andre, opplevelse av trygget og tilhørighet ved å bli hjulpet og økt selvfølelse ved å mestre nye ferdigheter.

Ved måltid i Melgård barnehage spiser voksne og barn sammen. De voksne skal legge til rette for måltidsglede, samtale og fellesskapsfølelse. De voksne er rollemodeller for barna og spiser det samme som barna får servert. Dersom barna ikke vil ha maten, oppmuntres de til å smake og å spise det de liker.

Vi har utarbeidet en minimumsstandard for måltid i Melgård barnehage. Den beskriver kort og konkret hva som må gjøres for at det skal være godt nok, og skal være enkel å følge opp, både for ansatte og foreldre:

MÅLTID

En minimumsstandard skal beskrive hva som må gjøres for at det skal være godt nok i de ulike situasjonene. Den skal være kort og konkret, slik at det skal være enkelt å forstå for ansatte og vikarer, og enkelt å følge opp.

Hva er viktig når vi spiser?

For barna:

- Ansiktet vender inn mot bordet.
- Vi sitter på rumpa (evt. på knærne og rumpa).
- Det du skjenker i eget glass drikker du opp.
- Tygge ferdig før du forsyner deg på nytt eller forlater/rydder plassen din.
- Vi takker for maten.

For voksne:

- Du skal legge til rette for måltidsglede, deltakelse, samtale og fellesskapsfølelse ved eget bord til hvert måltid (Rammeplanen 2017).
- En voksen per bord, den voksne må «holde bordet». (Holde bordet = ditt bord er ditt ansvar, du må gi så mye av deg selv at barna syntes det er spennende å være en del av bordet).
- Bordskikk; vi takker for maten.
- Vi sitter på rumpa med ansiktet inn mot bordet.
- Det er ditt ansvar, basert på erfaring og kunnskap om det enkelte barnet og dets behov, å sørge for at barna ved ditt bord får i seg det de trenger og holder til neste måltid.
- Barna skal spise sin egen mat (matboksene) selv. De skal ikke dele, av hensyn til allergier og intoleranser. Det blir ekskluderende da noen alltid får og noen ikke.

Når du er voksen og går igjennom rommet under et måltid:

- Minimer ditt eget nærvær. Vis respekt for måltidet.

For foresatte:

- Kommer du til frokost, følger du barnet inn til frokosten og tar avskjeden der.
- Du har navnet matboksen og annet som barnet ditt har med seg til måltidet.
- Du gir beskjed om barnet ditt har spist eller ikke.
- Du sender med næringsrik mat som holder barna mette fram til neste måltid.

4.2 Garderobesituasjonen

Vi skal bruke garderobesituasjonen til å få til gode samspillsituasjoner hvor vi lærer og motiverer barna til å kle på seg selv, og til å bli selvstendige i forhold til rett klær til rett vær. Vi har både tid og rom til den gode samtalen underveis.

4.3 Bleieskift/ toalett

I likhet med garderobesituasjonen er bleieskift en god anledning til å skape nære og gode relasjoner med barna. En unik stund hvor en voksen og et barn deler et lite øyeblikk i løpet av en hel dag. Vi legger til rette slik at stunden er preget av et genuint ønske om nærhet og kontakt og ikke et ønske om å bli fortrest mulig ferdig.

Å gå på do er for noen barn en litt skummel affære. Vi legger til rette for at de som vil ha følge av en voksen får det. De som vil ha døra lukket eller åpen, får det. Etter hvert som barna mestrer selv å si fra når de skal på do, blir de mer og mer med på de faste tidene avdelingene minner alle om å gå.

5. TILVENNING

Foresatte har tre permisjonsdager gitt av staten til tilvenning i barnehagen, men tilvenning til barnehagen tar tid. Mer enn tre dager, kanskje uker eller til og med måneder. Vi oppfordrer alle foresatte til å sette av god tid ved oppstart. Kanskje kan du spare litt ferie, eller opparbeide deg litt avspasering som du kan benytte deg av i denne perioden. Når dere takker ja til plass i barnehagen, vil dere få tilsendt informasjon ang. tilvenning. Tilvenning må i all hovedsak tilpasses etter hver families behov og muligheter, og barnets behov. Dere vil bli kalt inn på et foreldremøte for nye foresatte (i mai/juni). Her vil dere få praktisk informasjon, hilse på personalet og få en omvisning i barnehagen.

Fra dere har takket ja til en plass i barnehagen, oppfordrer vi dere til å ta i bruk barnehagens uteområde på ettermiddager og i helgene. Ta med matpakke og ha piknik i barnehagen! På denne måten blir barnet tidlig introdusert for barnehagens område og forbinder det med noe hyggelig. Nøkkelen for en god tilvenning er gradvis tilnærming til barnehagen, med hensyn til individuelle behov. Åpen og ærlig kommunikasjon mellom dere som foresatte og barnehagen er viktig. Dere må dele deres tanker og eventuelle bekymringer med personalet, slik at vi får mulighet til å ta det på alvor. En viktig forutsetning for at barnet skal trives og være trygg i barnehagen, er at dere som foresatte kjenner dere trygge på barnehagen.

5.1 OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN

Når barna skal bytte avdeling, vil de få et velkomstbrev fra den nye avdelingen. Fra januar vil barnehagen starte opp med systematiske besøk på ny avdeling, hvor en kjent voksen følger over og er tilstede på den nye avdelingen sammen med barna. Vi etterstreber at en kjent voksen også bytter avdeling, slik at barna får med seg en de kjenner godt fra tidligere. Selv om barna allerede er godt vandt i barnehagen og til sin avdeling, vil et avdelingsbytte kunne være utfordrende. Her er barn veldig forskjellige, noe vi tar hensyn til i tilvenningsprosessen.

5.2 OVERGANG BARNEHAGE-SKOLE

Barnehagen skal i samarbeid med skolen, legge til rette for en god overgang til første klasse. Barnehagen skal legge til rette for at barnet kan ta avskjed med barnehagen på en god måte og glede seg til skolen/SFO. Vi ønsker at barnet skal oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole/SFO, og arbeider i tråd med «Plan for overgang barnehage-sfo-skole i Enebakk kommune». Førskolegruppa går på turer til skolen i løpet av året, benytter seg av skolens uteareal for å bli kjent og får låne et klasserom i løpet av våren. SFO inviterer oss på besøk en dag i vinterferien. I barnehagen er de eldste samlet en gang i uka i Førskoleklubben. Turer og besøk til Hauglia kommer i tillegg til dette. På våren har gjerne førskolebarna svømmetrening en dag i uka i regi av Triton svømmeklubb.

For barnehageåret 2021/2022 har vi valgt å bruke «Fra barnehage til skole – aktivitet, mestring og glede.» Dette opplegget inneholder mange morsomme og gode aktiviteter, med hovedvekt på grov og finmotorikk, satt i en ramme hvor språk, konsentrasjon, rytme, sang og

sosialt samspill er en naturlig del av opplegget. Det er et viktig poeng at når de grunnleggende motoriske bevegelsene er automatisert, kan barna lettere konsentrere seg om annen læring. Dette gir økt mestringsglede og større selvtillit. Opplegget er utarbeidet av Nina Rønneberg Nielsen, som er ergoterapeut for barn og Kari Johanne Kaardal, som er fysioterapeut for barn.

Barnehagen har samarbeidsmøter med skolen hvor blant annet erfaringer utveksles, og forventninger til førskoleopplegget i barnehagen diskuteres. Økende grad av selvstendighet og relasjonskompetanse er noe av det viktigste barna skal ha med seg fra barnehagen til skolestart. Foresatte inviteres til foreldremøte på skolen året før barna skal starte i 1.klasse.

6. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET (BARNEHAGEN SOM LÆRENDE ORGANISASJON)

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes»

(Rammeplanen, 01.08.2017)

Hvorfor planlegger vi arbeidet vårt?

Fordi:

- Vi ønsker å tenke og handle systematisk og langsiktig.
- Vi skal sikre kontinuitet og progresjon, både for enkeltbarn og barnegruppa som helhet.
- Vi skal sikre implementering av rammeplanen og faglig oppdatering av barnehagens personale.

Hvordan planlegger vi arbeidet vårt?

- Vi tar utgangspunkt i barna og deres interesser.
- Vi jobber med implementering av rammeplanen, områdene er valgt ut etter å ha gjennomført ståstedsanalysen fra UDIR.
- Vi legger overordnede planer for uker/måneder, disse finnes i Kidplan.
- Vi planlegger spontant. Dette betyr at dersom det oppstår et initiativ/interesse i barnegruppa, tar vi tak i det og følger barnas initiativ.
- Gjennom samtaler tilbakemeldinger og innspill vi får fra foresatte, både i den daglige dialogen, gjennom brukerundersøkelser, og innspill fra SU og foreldrerådet.

Hvordan dokumenterer vi arbeidet vårt?

- Barna har sine egne opplevelsesmapper. Disse henger synlig for barn og foreldre på avdelingen.
- Gjennom bildepresentasjoner på personalmøter, foreldremøter og felles arrangementer etter ulike tema.
- Bilder til refleksjon i personalgruppa.
- Vi bruker praksisfortellinger til refleksjon i personalgruppa.
- Avdelingens planer og evalueringer.
- Refleksjoner og diskusjoner etter aktuelle tema, både faktiske hendelser og i form av artikler og faglitteratur.

Hvordan vurderer vi arbeidet vårt?

- Gjennom evalueringer på avdelingsmøter, personalmøter, ledermøter, pedagogdager og på plandager.
- Hver dag, gjennom tilbakemeldinger til hverandre.
- Kontinuerlig gjennom å følge barnegruppa og deres interesser og behov.
- Gjennom tilbakemeldinger fra foresatte, både i det daglige og gjennom den årlige brukerundersøkelsen.

7. SAMARBEID BARNEHAGE-HJEM

«Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene»

(Rammeplanen, 01.08.2017, s.29)

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foresatte og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

Når barna begynner i barnehagen, utvides deres verden. Dette er gjerne barnets første erfaring i å delta i et felleskap med jevngamle. Hjem og barnehage skal fungere som utfyllende arenaer. I denne sammenheng er noe av det viktigste for den pedagogiske kvaliteten i barnehagen et godt samarbeid mellom barnehagen og hjemmet.

Foresatte er den viktigste omsorgspersonen i barnas liv. Selv om barnet har profesjonelle voksne rundt seg i barnehagen, er det fortsatt foresatte selv som kjenner og er ekspert på eget barn. Det er viktig for oss at foresatte skal føle seg trygge på at barna har det godt i barnehagen, det vil ha en positiv effekt på barnas opplevelse av egen barnehagehverdag.

Foresatte kan forvente av barnehagen at:

- Ansatte vektlegger gjensidig tillit og respekt i det daglige samarbeidet. Det er viktig for oss at foresatte føler seg trygge på at vi ivaretar barnet deres på best mulig måte.
- Ansatte tar i mot barnet om morgenen.
- Ansatte gir tilbakemeldinger på hvordan dagen har vært/hva vi har gjort.
- Ansatte tar foresattes tilbakemeldinger på alvor.
- Vi setter pris på åpenhet og ærlighet, og vil mer enn gjerne støtte og veilede foresatte i tanker og spørsmål vedrørende deres barn.
- Tar innspill og tilbakemeldinger med seg videre i planleggingen av hverdagen, sett opp mot barnehagens innholdsmessige og økonomiske rammer.

Barnehagen forventer at foresatte:

- Sørger for at barna har det de trenger av klær, mat og utstyr i barnehagen, samt at de holder barnets garderobeplass i orden. Merk ALT alltid!
- Deler litt av hverdagen deres med oss! Vi vil vite hva barna leker og er opptatt av hjemme, dette kan gi oss verdifull informasjon vi kan bruke videre i arbeidet med lek.
- Gir oss nødvendig informasjon om barnet og hendelser av betydning slik at vi kan følge opp barnet best mulig. Alvorlige eller spesielle saker vil bli tatt på tomannshånd, da det ikke er alt barnet (eller andre foreldre i garderoben) skal behøve å få med seg.
- Tar opp saker og gir oss tilbakemeldinger på barnehagens praksis.

- Hilser ved levering og henting.
- Gir beskjed om barnet ikke kommer i barnehagen.
- Gir beskjed dersom det er andre enn foresatte som henter barnet.
- Tar barnehagens vedtekter til etterretning.
- Leser informasjon fra barnehagen og bruker Kidplan aktivt.
- Svarer på brukerundersøkelser.

Vi ønsker:

- At foresatte er tydelige i sine forventninger til barnehagen. Ikke vær redd for å si i fra - si hva dere mener! Foresatte har ulike forventninger til barnehagen og vektlegger ulike ting. Det er stor hjelp for barnehagen om foresatte er klare på hva de ønsker seg for barna sine.
- At foresatte stiller spørsmål! Spør om hvorfor og hvordan de ansatte gjør ting. Barnehagen ønsker seg foresattes engasjement og samarbeid. Gjennom dialog blir barnehagen bedre.
- At både foresatte og ansatte forsøker å sette av tid til en liten prat ved levering og /eller henting. Kommunikasjonen går begge veier.
- At foresatte har respekt for at barnehagen har innholdsmessig og økonomiske rammer å forholde seg til, og at barna deres er en del av en større gruppe. Ikke alle ønsker kan innfris. Men barnehagen er avhengig av foresattes tilbakemelding for å utvikle seg.

7.1 FORELDREMØTER

Vi har to felles foreldremøter per år, samt ett for nye foresatte før sommeren. På disse møtene vektlegges gjensidig forventningsavklaring mellom barnehage og foresatte. Høstens foreldremøte er gjerne informasjon og dialog, mens vi etterstreber å få vårens foreldremøte til å bli et tema møte med evt. foredrag. Vi ønsker at samarbeidsutvalget kommer med innspill på agendaen for foreldremøtene.

7.2 FORELDRESAMTALER

Vi har foreldresamtaler hvert halvår. Her får foresatte uforstyrret mulighet til å snakke med personalet om eget barns hverdag, utvikling og trivsel i barnehagen. Foreldresamtaler er fortrolige, og her kan man få avklart verdi- og interessefellesskap og eventuelle utfordringer. Dersom noen har behov for en samtale på tomannshånd utover de planlagte foreldresamtalene

er det bare å be om dette. Det er viktig at foresatte ikke blir gående med bekymringer eller ubesvarte spørsmål.

Vi kan tilby veiledning ved behov. Denne kan gis av barnehagens pedagogiske personale, eller fra eksterne samarbeidsinstanser. Barnehagene i Enebakk har et godt samarbeid med helsestasjon, PPT, fysioterapeut, logoped m.m., hvor vi kan være behjelpelige med tverrfaglig samarbeid eller sette dere foresatte i kontakt med disse instansene.

7.3 SOSIALE ARRANGEMENTER

Vi har ulike sosiale sammenkomster i løpet av året, som for eksempel foreldrekaffe, høstfest, sommerfest, luciafeiring, Vangen-kino for førskolebarn m/foresatte i etterkant av Vangen-tur etc. Dette er fine arenaer for å bli kjent med andre foresatte i barnehagen. Under disse sammenkomstene har personalet kun ansvaret for de av barna som ikke har foresatte til stede. I tillegg arrangerer også SU dugnader hvert halvår, hvor det både er fokus på dugnadsarbeid og at det skal være en sosial møteplass for foresatte.

7.4 INFORMASJONSSIDER

Barnehagen har en Facebook-side, Instagram-konto en hjemmeside. På den åpne delen av hjemmesiden ligger det generell informasjon om barnehagen, dens aktiviteter og arrangementer. Ved oppstart vil alle foresatte få en mail med innlogging til Kidplan – barnehagens kommunikasjonsplattform. Foresatte kan logge seg inn i Kidplan via hjemmesiden, men vi anbefaler å laste ned Kidplan som app. I Kidplan finner dere spesifikk informasjon om barnehagedagen, ukesplaner, samtykkeskjemaer, bilder o.l. På Facebook/Instagram legges det kun ut generell informasjon, enkelte bilder o.l. Bildebruk av barna er regulert gjennom GDPR og barnehagens internkontroll. Bruk av bilder skal kun gjøres i tråd med samtykkeerklæringer gitt av foresatte. Ved fotografering på felles arrangementer i barnehagens regi forventer vi at det ikke legges ut bilder som viser annet enn ens eget barn på sosiale medier.

7.5 BRUKERUNDERSØKELSE

Vi har en brukerundersøkelse hvert år gjennom UDIR. Her har foresatte mulighet til å uttale seg og å påvirke forhold i barnehagen. Vi legger ned mye arbeid i etterkant for å følge opp resultatet av denne og ønsker derfor at alle foresatte tar seg tid til å svare på denne.

7.6 FORELDRE RÅD OG SAMARBEIDSUTVALG

«For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg» (Barnehageloven § 4).

Her har foreldrene stor mulighet til medvirkning på barnehagens planlegging, innhold og praksis. Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges disse organene, herunder saker av viktighet for barnehagens innhold, virksomhet og forholdet til foreldrene. Innholdet og aktivitetsnivået til rådet og utvalget er mye opp til foreldrenes egne ønsker og engasjement.

7.6.1 Foreldreråd

Foreldrerådet består av alle foreldre/foresatte i barnehagen. Foreldreråd blir avholdt en gang per år. Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeid mellom hjem og barnehage, skaper et godt barnehagemiljø. Dette skal være et forum hvor alle foreldrene kan møtes og diskutere ønsker og behov og komme med forslag. Typisk temaer for foreldrerådet er innholdet i barnehagens vedtekter i forhold til barnehageloven, barnehagens innhold og hverdagen i barnehagen.

7.6.2 Samarbeidsutvalget

Samarbeidsutvalget består av to foreldre/foresatte, to ansatte fra barnehagen og en representant for eier. Samarbeidsutvalget skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom barnehagen og hjemmene. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for alle parter (eier, ansatte og foreldre) som på ulike måter har ansvar for innhold og drift. Foreldrerrepresentantene skal kunne komme med råd, innspill, arrangere dugnad, temakvelder og andre arrangementer som kan skape kontakt mellom barnehage og hjem. Det er naturlig at SU særlig drøfter barnehagens ideelle grunnlag. SU medvirker til årsplanen og godkjenner denne. Foreldrerrepresentanter i SU skal ta opp eksterne spørsmål på veiene av foreldrene både saker av prinsipiell natur eller mer praktisk relaterte saker. SU kan ikke behandle saker som er underlagt taushetsplikt, slik som saker angående enkeltbarn eller organisering av barnegrupper (Forvaltningsloven).

Foreldrenes representanter til SU velges blant avdelingenes foreldrekontakter. Valget til SU gjennomføres digitalt. Det er viktig at representantene som velges er engasjerte og kan bidra konstruktivt.

8. SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER

«Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp» (Rammeplan 01.08.2017, s.40)

«Gjennom den daglige nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. Barnehagenloven §22» (Rammeplan, 01.08.2017, s.11)

Vi samarbeider med:

- PPT, som er kommunens pedagogisk-psykologiske tjeneste. De kan bidra med veiledning, utredning og oppfølging av enkeltbarn. Vi har et godt samarbeid med PPT, og kan tilmelde barn ved behov. Dette gjøres alltid med foreldrenes samtykke.
- Logoped.
- Barneverntjenesten.
- Helsestasjonen m.m.
- Andre barnehager i lokalsamfunnet.
- Kommunens barnehageadministrasjon.
- Foreldre og Samarbeidsutvalget.
- Hauglia skole.

Dette samarbeidet innebærer at barnehagen kan få besøk fra de ulike instansene og at barna deltar i grupper som ledes av f.eks. logoped, spesialpedagog e.l. Selv om instansene er på besøk for et enkeltbarn vil det være ofte være flere barn som får delta i grupper.

9. BARNEHAGENS FOREBYGGENDE ARBEID

«I gjennomsnitt har 10% av alle barn blitt utsatt for vold eller overgrep. Dette tilsvarer to barn i hver skoleklasse. Det å bli utsatt for vold eller overgrep i barndommen kan medføre alvorlige fysiske og psykiske helseplager» (bufdir.no).

«15% av norske menn og kvinner oppgir å ha vært utsatt for seksuelle overgrep før fylte 18år. 3 av 10 seksuelle overgrep mot barn og unge utføres av andre barn og unge.» (bufdir.no)

Konsekvensene av å utsettes for vold, overgrep eller krenkelser kan være store i et livsløpsperspektiv. Å arbeide forebyggende er derfor viktig for hver enkelt barn og familie, men også samfunnet som helhet.

9.1 Stine Sofies Barnehagepakke

Melgård barnehage har siden høsten 2021 deltatt i et undervisningsprogram som heter Stine Sofies Barnehagepakke. Målet er å styrke de ansattes kompetanse til å settes enda bedre i stand til å identifisere når et barn er utsatt for vold eller overgrep, og handle på bakgrunn av denne kunnskapen. Stine Sofies Barnehagepakke har også fokus på gjennomføring av barnesamtaler, både som forebyggende arbeid og ved eventuell mistanke. Samarbeid og samtaler med foresatte rundt temaet er også en naturlig del av undervisningsprogrammet.

Barnehagen gjennomfører alderstilpassede samlinger gjennom året hvor barna får verdifull informasjon om kropp og grenser, hva som er lov og ikke lov at andre barn/voksne/ungdommer gjør, hemmeligheter, og hvem barna kan si ifra til hvis de opplever noe vondt eller ulovlig. Formålet med disse samlingene er å bidra til barns livsmestring og evne til å sette sunne grenser for seg selv.

For å lykkes i forebyggende arbeid, er samarbeidet mellom barnehage og hjem veldig viktig. Temaet vil derfor være på agenda i både formelle og uformelle treffpunkter for foresatte.

9.1.2 Barnasverneombud

Barnas verneombud er en satsning fra PBL som går over tre år. En ansatt i barnehagen har et ekstra ansvar sammen med styrer for å drive det forebyggende arbeidet, og se de sårbare barna. Sammen skal barnas verneombud og styrer i hver barnehage sørge for å heve kompetansen til de ansatte for å kunne forebygge, varsle og bidra til å hjelpe de minste og mest sårbare i samfunnet innenfor følgende tre områder:

- Vold og overgrep
- Barnehagemiljø, mobbing og krenkelser
- Barn med behov for spesiell tilrettelegging

9.2 «Jeg er meg, min meg!»

Barnehagen benytter seg også av boken «Jeg er meg, min meg!» som er skrevet av Eli Rygg og Margrethe Wiede Aasland i det forebyggende arbeidet. Dette er en bok om kropp, gode og vonde følelser, ulovlige hemmeligheter og berøringer. Som med alt forbyggende arbeid er målet å lære barna hva som er lov og hva som ikke er lov og ulovlig. Dette vil gjøre det enklere for barna å si i fra, og det vil kunne forhindre vold og overgrep i fremtiden samt hjelpe barna sette ord på eventuelle opplevelser.

10. COS - Trygghetssirkelen

Barnehagen er en helt spesiell arena for å fremme psykisk helse hos barn. Timene, dagene og årene i barnehagen bidrar positivt til barns psykologiske utvikling hvis kvaliteten på barnehagen er god.

Barn trenger sensitive og varme voksne, både hjemme og i barnehagen. Barns første erfaring med trygge og nære voksne er gjerne foresatte, men når barnet skal begynne i barnehagen vil de voksne barnet møter skulle være en god nummer to. Trygghetssirkelen (Circle of Security) er tankemåte rundt barns tilknytning som er basert på mange tiårs forskning.

Trygghetssirkelen tydeliggjør hvordan dynamikken mellom selvstendighet og avhengighet påvirker barnets muligheter til utforskning og læring. Barnet er helt avhengig av en trygg base som består av trygge voksne og trygge relasjoner, for å kunne lære, utvikles og trives.

Trygghetssirkelen og tilknytningsteori er derfor en viktig og grunnleggende del av barnehagens pedagogiske praksis.

Trygghetssirkelens tankegang om tilknytning, behov og utvikling er like gjeldende fra man er 0-100 år. Trygghetssirkelen er et verktøy som både kan brukes av foresatte og av fagpersoner. I Enebakk kommune er Trygghetssirkelen implementert i alle barnehager, helsestasjon, barneverntjenesten og PPT.

Kildehenvisning:

Barne- og familiedepartementet. (u.d.) *FNs Konvensjon om barns rettigheter* Hentet fra: (https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bdf/bro/2004/0004/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf.uyg).

Enebakk kommune (2019). *Plan for overgang barnehage-sfo-skole i Enebakk kommune.* ([Planer og dokumenter for barnehager - ENEBAKK KOMMUNE](#))

Jebsen, J. K. (2018). *Barnehageloven og forskrifter, Med forarbeider og tolkninger 2018.* Pedlex.

Nissen, K., Kvistad, K., Pareliussen, I. & Hessen, S. S. (2015) *Barnehagens hverdagsliv, Refleksjoner rundt læring og danning.* Fagbokforlaget.

Pålerud, T. (2013). *Didaktikk for en demokratisk barnehage* (2.opplag 2016.utg). Fagbokforlaget.

Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver.* Utdanningsdirektoratet